WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Wales Audit Office / Swyddfa Archwilio Cymru

24 Cathedral Road / 24 Heol y Gadeirlan
Cardiff / Caerdydd
CF11 9LJ
Tel/Ffôn: 029 2032 0500
Fax / Ffacs: 029 2032 0600
Textphone / Ffôn destun: 029 2032 0660
info@audit.wales / post@archwilio.cymru
www.audit.wales / www.archwilio.cymru

Mr Simon Thomas AC
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

Cyfeirnod: [AJB301]

Dyddiad cyhoeddi: 21 Mehefin 2017

Annwyl Simon

Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru - Cyllideb Ddrafft

Diolch am eich llythyr, dyddiedig 24 Mai 2017, i'r Archwilydd Cyffredinol. Rwyf yn ateb ar ran Huw gan ei fod ef ar ei wyliau ar hyn o bryd.

Mae fy ymateb yn seiliedig ar yr hyn a wyddom am y materion fel y'u hamlinellwyd yn eich llythyr a'r trawsgrifiad ategol o'r Pwyllgor Cyllid. Nid ydym wedi cynnal adolygiad penodol o drefniadau'r Comisiwn ar gyfer gosod y gyllideb.

Ymddengys i mi fod yna ddau fater y mae angen ymdrin â hwy:

- Yr angen i'r Comisiwn ddarparu adnoddau digonol i gyllido penderfyniadau'r Bwrdd Cydnabyddiaeth Ariannol. Deallaf fod y Comisiwn yn gosod ei gyllideb ar y swm mwyaf y mae'n amcangyfrif y bydd ei angen i gyfarfod â'r angen hwn.
- Cyfrifoldebau'r Pwyllgor Cyllid i graffu ar gyllideb y Comisiwn, sy'n gymhleth oherwydd y ddarpariaeth wrth gefn ("tanwariant rhagweladwy") sydd wedi ei hadeiladu i mewn i linell gyllideb y Bwrdd Cydnabyddiaeth Ariannol.

Mae Trysorlys Ei Mawrhydi yn rhoi arweiniad yn ei gyhoeddiad,

'*Supply Estimates: a guidance manual*' ar ffurf a chynnwys Amcangyfrifon Cyflenwi. Ym mharagraff 2.1 dywed yr arweiniad hwn:

> "*Parliament expects departments to submit for approval Estimates based upon <u>taut and realistic</u> spending plans. This means that the amount of provision sought in the Estimates must reflect the department's best view as to the amount of expenditure likely to take place in that financial year. The amounts sought in the Estimate should be neither more (perhaps in order to provide a buffer in case of unexpected additions) nor less (perhaps in order to spread out the increase) than is actually expected to be needed*."

Mater i'r Cynulliad Cenedlaethol yw penderfynu a ddylid cymhwyso arweiniad o'r fath yng Nghymru.

Rwyf yn llwyr gydnabod yr anawsterau ymarferol y mae'r Comisiwn yn eu hwynebu drwy orfod gwneud darpariaeth yn y gyllideb ar gyfer gwariant o'r fath sy'n cael ei arwain gan y galw. Mae'n ddiddorol, felly, adolygu sefyllfa derfynol 2015-16 a gyhoeddwyd ar gyfer pob un o gyrff cyfatebol y Comisiwn yn y DU ar draws llinellau cyllideb cyfatebol, fel sydd wedi eu crynhoi yn y tabl canlynol.

Corff	Disgrifiad o Wariant	Gwariant Amcangyfrifedig* £'000	Gwariant mewn Gwirionedd* £'000	Amrywiad £'000	% yr Amrywiad
Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru	Adnoddau o ran penderfyniadau'r Bwrdd Cydnabyddiaeth Ariannol	14,500	13,453	1,047	7.2
Awdurdod Safonau Seneddol Annibynnol	Cyflogau ASau, staffio, costau busnes a threuliau	201,082	169,230	31,852	15.6
Cynulliad Gogledd Iwerddon	Cyflogau aelodau, treuliau a chostau gweinyddol	46,230	43,063	3,167	6.8
Corff Corfforaethol Senedd yr Alban	Nid yw'r Corff yn cynhyrchu crynodeb alldro manwl				

* Fel yr eglurwyd yn Natganiad Alldro Adnoddau'r corff

Rwyf hefyd yn crynhoi isod, ar gyfer blynyddoedd blaenorol, ganran tanwariant y Comisiwn ar benderfyniadau'r Bwrdd Cydnabyddiaeth Ariannol:

- 2014 -15: 5.5%
- 2013 -14: 3.2%
- 2012 -13: 4.2%

Dengys y dadansoddiad lefel uchel hwn, fod pob un o gyrff cyfatebol y Comisiwn wedi adrodd am danwariant cymharol sylweddol ar "gostau aelodau" ar gyfer 2015-16. Er nad ydym wedi adolygu prosesau gosod cyllideb y cyrff hyn, rydym wedi cael trafodaethau gyda chydweithwyr yn Swyddfa Archwilio Gogledd Iwerddon ac Archwiliad yr Alban, sydd wedi tynnu sylw at rai gwahaniaethau diddorol o ran trefniadau gosod cyllideb ar gyfer costau Aelodau. Er enghraifft, cawsom ar ddeall fod Corff Corfforaethol Senedd yr Alban yn amcangyfrif faint o lwfansau aelodau sy'n debygol o gael eu hawlio bob blwyddyn; tra bydd Cynulliad Gogledd Iwerddon, yn debyg i'r Comisiwn, yn gosod ei gyllideb ar y swm mwyaf sy'n daladwy, er ein bod yn deall bod yna drefniant anffurfiol i ad-dalu unrhyw danwariant. Os nad yw wedi gwneud hynny'n ddiweddar, efallai y byddai'n werth i'r Comisiwn ystyried gyda'i gyrff cyfatebol sut y maent yn ceisio rheoli'r rhan hon o'r gyllideb.
Er nad wyf yn meddwl bod yna ateb syml i'r problemau yr ydych yn eu codi, rwyf yn cynnig isod ddau fodel i'r Pwyllgor Cyllid eu hystyried.

Sefydlu cyfanswm rheoli adnoddau ar wahân ar gyfer penderfyniadau'r Bwrdd Cydnabyddiaeth Ariannol

Ar hyn o bryd mae'r Cynnig Cyllideb a gafodd ei gymeradwyo gan y Cynulliad Cenedlaethol, yn cynnwys un terfyn adnoddau sengl ar gyfer y Comisiwn mewn perthynas â'i holl wariant. Gallech ystyried gyda'r Comisiwn y dewis o rannu hyn yn ddau gais am adnoddau: y cyntaf ar gyfer penderfyniadau'r Bwrdd Cydnabyddiaeth Ariannol; a'r ail ar gyfer gwariant arall y Comisiwn. Byddai'r dewis hwn yn ei gwneud yn bosibl cael mwy o dryloywder ym mhroses y gyllideb yn ei chyfanrwydd. Gellid gosod y cais gwreiddiol am adnoddau ar gyfer penderfyniadau'r Bwrdd Cydnabyddiaeth Ariannol ar lefel amcangyfrifedig ar gyfer y flwyddyn a cheisio unrhyw adnoddau

ychwanegol fyddai eu hangen drwy broses y gyllideb atodol. Byddai'r dull hwn, i bob pwrpas, yn trosglwyddo'r risg o ddarparu adnoddau digonol ar gyfer penderfyniadau oddi wrth y Comisiwn i'r rheolaeth gyffredinol ar gyllideb floc Cymru.
Byddwn yn nodi, fodd bynnag, y byddai'n anarferol i gorff deddfwriaethol ymarfer rheolaeth mor fanwl dros gyllideb corff.

Cadw'r sefyllfa fel y mae gydag adrodd ychwanegol

Yr ail ddewis fyddai gofyn i'r Comisiwn roi mwy o fanylion yn ei gyflwyniad cyllideb, gan gynnwys:

- Y gyllideb amcangyfrifedig ar gyfer penderfyniadau yn y flwyddyn (yn seiliedig, o bosibl, ar brofiad hanesyddol); y swm mwyaf fel sydd wedi ei gynnwys ar hyn o bryd yn y cais cyffredinol am adnoddau; a'r lefel o ddarpariaeth wrth gefn (sef y gwahaniaeth rhwng y ddau ffigur).
- Gwybodaeth am y prosiectau y câi unrhyw danwariant yn erbyn cyllideb y penderfyniadau ei wario arnynt.

Byddai'r dull hwn yn rhoi'r cyfle i'r Pwyllgor Cyllid graffu ar holl gynlluniau gwariant y Comisiwn. Byddai gan y Pwyllgor wedyn dri dewis wrth ystyried y cais cyllideb:

- Cadarnhau'r cais mwyaf, a chaniatáu i'r Comisiwn ddefnyddio unrhyw danwariant ar ei brosiectau pwysicaf.
- Cadarnhau'r cais mwyaf, ond gofyn i'r Comisiwn gyflwyno cyllideb ddiwygiedig yn ddiweddarach yn y flwyddyn ariannol os oedd y gwariant disgwyliedig ar Benderfyniadau yn debygol o fod yn sylweddol is na'r lefel uchaf. Byddai hyn yn galluogi'r Pwyllgor i benderfynu p'un a ddylid caniatáu i'r Comisiwn gadw'r cyllid ar gyfer ei brosiectau pwysicaf ynteu ailddyrannu'r cyllid i gorff arall a gyllidir drwy Gronfa Gyfunol Cymru.
- Cadarnhau'r lefel ddisgwyliedig yn hytrach na'r lefel uchaf o gyllideb a gofyn i'r Comisiwn gyflwyno amcangyfrif atodol os oedd disgwyl i'r gwariant gwirioneddol fod yn uwch na'r amcangyfrif cychwynnol.

Gobeithio y byddwch yn cael y wybodaeth hon yn ddefnyddiol. Nid wyf wedi gofyn i'r Clerc am bersbectif y Comisiwn ar y dewisiadau hyn. Efallai y bydd y Pwyllgor Cyllid yn dymuno gwneud hynny a gofyn yr un pryd am sylwebaeth fanylach ar reolaeth y gyllideb yng ngweinyddiaethau eraill y DU.

Yn gywir

Anthony Barrett
Archwilydd Cyffredinol Cynorthwyol